

Relació amb l'entorn educatiu.

Maite Sobirà i Mercè Peinador

No només les persones adultes construïm pobles, fem ciutats, escrivim la història, creem lligams de tolerància, interactuem en l'entorn i acostem realitats molt diferents.

Com viuen els infants la diversitat dins la proximitat i la proximitat dins la diversitat?

Què en queda, a cada infant, de l'experiència viscuda?

Que n'incorpora el Centre en el seu Projecte?

El treball d'aquesta taula va plantejar-se les experiències a presentar a partir del que varem anomenar tres realitats de l'entorn:

- l'entorn immediat
- vinculació amb l'entorn proper
- l'entorn més llunyà.

De cada una d'aquestes realitats es van proposar experiències que estiguessin consolidades i que es pogués veure el ressò i els resultats de la pròpia implicació.

En l'entorn immediat es van presentar dues experiències:

- 1- Els joves fan de mestres
- 2- Aprendre de la gent gran.

1- Els joves fan de mestres del CEIP Mestres Montaña de Granollers.

Projecte iniciat amb la intenció de donar ajut a alumnes de l'escola de primària que ho necessitaven i que les seves famílies, per diversos motius, no els hi podien donar.

Interessava aconseguir un millor assoliment dels aprenentatges amb un suport fora de l'horari escolar, però també i sobretot, mantenir uns hàbits de treball, d'estudi, d'organització, d'esforç, constància, d'integració social, de relació amb l'entorn, de millora de l'autoestima....

L'experiència es va concretar amb l'Institut que tenen proper (IES Celestí Bellera) buscant alumnes (sovint exalumnes del mateix centre de primària) perquè "fessin de mestres" en sortir de l'escola als a alguns alumnes de primària. Es portava a terme en el Centre Cívic (Can Bassa), això permetia establir i mantenir uns lligams amb l'entorn treballant conjuntament en un mateix projecte en el barri on estan ubicats els dos centres.

En el Projecte intervenien activament el professorat del centre de Primària i el de Secundària, Així com també, l'integrador social de la zona i la responsable del Centre Cívic.

Fou iniciat l'any 2003, encara s'està portant a terme i es valora molt positivament.

En el debat posterior sortiren diferents qüestions a tenir en compte:

- La necessitat d'atenció, cada cop més evident, que tenen alguns infants a l'acabament de l'escola, degut a aspectes tan diversos com les diferències

socials i manca de recursos i d'infraestructura, com per desconeixement d'algunes famílies de la realitat i de les necessitats escolars dels seus fills i per tant , també per la necessitat d'una millora en l'autoestima dels grans envers els petits i a l'inversa.

- La necessitat de la creació d'una xarxa de suport i col·laboració entre diferents estaments i recursos en un entorn immediat. Implicació dels diferents serveis que en formen part.
- La necessitat d'aprofitar l'escola com a vehicle d'arrelament a l'espai.

De l'experiència s'entreveïen diferents avantatges:

Proximitat entre els implicats

Coneixença entre realitats properes però ben diferents

Valoració de l'aspecte de voluntarietat i de gratuïtat del recurs

El valor de la implicació personal que representava pels diferents alumnes, les escoles i les famílies dels alumnes.

2- Aprendre de la gent gran del CEIP Barrufets de Barcelona és una experiència que ja té quinze anys de rodatge .La idea va sorgir de la Divisió de Serveis Personals del districte.

Es desenvolupa cada curs, el primer trimestre, amb els alumnes de sisè.

Els objectius són:

- Afavorir la relació i el coneixement mutu entre infants i gent gran que permeti trencar estereotips.
- Posar en contacte diverses entitats del barri: escola, casal de Gent Gran, Residència...
- Afavorir el sentit de la responsabilitat social.
- Educar el valor de convivència entre generacions.
- Conèixer el valor i la necessitat de "la cura".
- Assumir les diferències individuals i col·lectives de manera positiva.
- Potenciar la gestió d'aula.
- Motivar per l'escriptura i el gust per la feina ben feta.

Un cop acabada l'exposició es veieren un seguit de propostes:

- La necessitat d'acostar realitats i vivències que, en aquest moment acostumen a ser poc properes (gent gran i infants).
- Conèixer realitats físiques diferents que fomentin una millora en el respecte mutu.
- Aprofitar recursos que ofereix un mateix barri per educar en valors de manera pràctica.
- Aprendre a posar-se en el lloc de l'altre per poder-ho valorar i saber acceptar les diferències.
- Sentir-se útils els uns amb els altres.

Això ha portat a la plasmació d'activitats com:

- Els avis aporten una realitat històrica no viscuda.
- L'escola és capaç d'organitzar activitats pels avis.
- Els alumnes han copsat una realitat diferent, la dels avis i han estat capaços de participar-ne.
- Han creat un taller de manteniment de l'escola, a l'hora de plàstica amb els alumnes més grans i els avis.

A la tarda hi va haver dos Projectes que tenien relació amb la vinculació amb l'entorn proper:

- 1- Fem un Jardí
- 2- Consell dels Infants

1- Fem un Jardí del CEIP Mestres Montaña de Granollers.

Forma part d'un programa de cooperació entre alumnes i l'Ajuntament per urbanitzar un espai de la ciutat.

És coherent amb el propi PEC, al respecte de fer els alumnes ciutadans actius i participatius, que tinguin consciència de pertànyer a una col·lectivitat.

Objectius inicials:

- Participar en el disseny, construcció i manteniment d'un espai verd del barri, molt proper a l'escola
- Implicar a l'alumnat en fer-se seu l'espai, que en facin un bon ús, i que vetllin per la seva conservació.
- Conèixer de primera mà la complexitat de tot el procés: treball dels tècnics, d'execució, diferents fases i ritmes.

El treball que es porta a terme va lligat a tot el procés d'execució de les pròpies obres i el coneixement dels alumnes de les realitats d'aquesta: permisos, disseny, persones implicades, costos i seguiment de les mateixes obres .

En tot aquest procés hi ha una participació viva tant pel que fa als alumnes com als tècnics i regidor d'obres de l'Ajuntament que col·laboren en el propi treball dels alumnes.

El parc, ara , és una realitat utilitzada pels alumnes, per les famílies i veïns del barri.

L'exposició, que comptava amb la presència d'alumnes que van participar del procés, ens va permetre copsar-ne les vivències i les emocions en primera mà.

Un cop acabada la presentació del Projecte en varem treure un seguit de conclusions:

- La valoració dels infants d'allò en què es senten implicats, en allò que en són protagonistes.
- La complicitat positiva que en pot sortir del treball conjunt entre l'escola i l'administració local en allò que és d'ús proper.
- La valoració diferent que se'n pot fer quan es coneix el funcionament (avantatges i inconvenients) en la plasmació i execució dels projectes ciutadans (recursos que cal, funcionament, seguiment, organismes que hi participen, personal implicat...)
- La valoració entre el treball escolar i la realitat social. El que es fa a l'escola és útil per a portar a terme un Projecte real.
- Els alumnes esdevenen més bons ciutadans (respecten les coses de tots). Tenen una altra mirada a l'entorn. De ciutadans passius passen a ser ciutadans actius.

2- Consell dels Infants de Sant Feliu del Llobregat.

Sorgeix de la voluntat de l'Ajuntament de canvi del concepte d'Infància (any 1998).

Hi participen els alumnes de 10 a 12 anys de les escoles, que escolleixen els seus representants al Consell dels Infants de la Ciutat.

Hi participen els alumnes de cinquè de Primària i cada any es renoven la meitat dels seus membres tot i que hi ha membres que malgrat que cessin continuen col·laborant-hi.

Es reuneixen un cop al mes i d'aquestes reunions en sorgeixen les participacions ciutadanes, les propostes a portar a terme.

Les col·laboracions són de caire més lúdic com: la fira de jocs, la cavalcada dels Reis, la rua de Carnaval...com d'altres més de debat i comprimís com: la participació contra la violència de gènere, les reunions de pares i mares o el de la xarxa d'opinió i /o "encàrrecs" que poden sorgir des del mateix ajuntament (disseny d'una plaça..)

Participen també en un programa de ràdio on expliquen la feina que fan. Han incorporat una bústia a les aules de 3r, 4t, 5è i 6è de primària per tal de facilitar la participació i pretenen rebre suggerències i propostes de cara a la millora de la ciutat.

Són , també , reclamats per a participar en Jornades on exposen el seu treball i la seva opinió.

El debat va ser molt ric ja que la presència d'un bon grup d'alumnes de diferents edats i diferents experiències ens va deixar als assistents ben bocabadats.

Podríem avançar algunes de les coses que ens van quedar:

- El valor positiu de la implicació dels infants en la vida local.
- La capacitat dels ajuntaments per assumir la participació d'una franja important de ciutadans que, per edat, no ho farien.
- La demanda dels propis alumnes a participar de la vida i de l'administració local.
- L'educació per la ciutadania que implica la participació: valors democràtics, capacitat de comunicació, coneixença de l'entorn on conviu...
- El fet de "fer" ciutadans crítics actius.
- El coneixement dels pares de la realitat que els envolta a través dels fills.
- Es va sospesar el perill que pot haver-hi i que cal vetllar perquè no hi sigui, que l'administració local els "doni feina" , que s'institucionalitzi massa i perdi la frescor que té, la vivència que representa.

L'últim dia varem tenir una experiència plena d'emocions i que s'emmarcava dins l'entorn més llunyà.

Fem amics.

El recurs de la correspondència i l'intercanvi escolar a càrrec de Riu d'Or de Santpedor

L'experiència sorgeix a partir d'haver fet un Comenius i la necessitat de plantejar-se que l'ús de la llengua vehicular d'intercanvi amb diferents escoles fos el català enlloc d'altres llengües, emprant-la com a eina de cohesió nacional amb aquells territoris que comparteixen història i cultura.

Sense objectius massa ambiciosos comencen a enviar la proposta arreu dels Països catalans i reben desposta de dues.

Pretenen establir correspondència, comunicació amb altres nens i nenes que emprin el català

Comencen a treballar amb dues escoles : una del País Valencià i l'altra la Bressola de Prada de Conflent. Amb la del País Valencià continuen mantenint correspondència i és amb la de la Bressola amb qui estableixen lligams molt més grans.

És l'escola de Prada qui planteja la possibilitat de portar endavant un intercanvi.

L'intercanvi es prepara juntament amb alumnes, mestres i pares de l'escola de Santpedor. Es fa la proposta de compartir les classes i preparar sortides curtes pel poble i l'entorn natural més immediat i acollir-los les famílies a les seves cases.

Es prioritzava l'aspecte de facilitar la comunicació, l'estar junts i poder compartir el màxim d'activitats. Des de la Bressola valoraven molt el fet de poder viure en català, veure la TV en català, anar a comprar, relacionar-te amb gent que parla en català...

El dia de l'exposició acabaven de marxar els de la Bressola de Santpedor i els sentiments estaven a flor de pell tant els dels alumnes que van venir, com els dels mestres en explicar-ho i els de la mare en parlar-ne.

Un dels avantatges que hi troben en l'experiència és que ha servit per aprendre coses de l'entorn d'altres nens i nenes a través de la percepció que transmeten els escrits, dels mestres que els parlen per telèfon, de les fotos, del material que envien. I en d'intercanvi realitats quotidianes molt diferents, experiències vitals. S'han acabat establint lligams fins i tot entre famílies.

D'això que encara té continuïtat n'han sorgit altres implicacions: l'Ajuntament de Santpedor s'ha compromès a ajudar econòmicament a la Bressola i l'IES de Santpedor ha iniciat contactes amb alumnes de secundària de la Catalunya Nord.

A tall de conclusió d'aquesta exposició van sorgir aspectes com:

- Els lligams afectius en un intercanvi afavoreixen la llengua i la cohesió de país.
- Es treballen valors positius perquè afloren sense haver-los de provocar.
- La importància de la implicació de les famílies en intercanvis d'aquest estil que permetin cobrir els temps fora l'horari lectiu.
- Valoració de les diferents realitats per part de tota la Comunitat educativa.
- És necessària la implicació col·lectiva dels mestres tot i entenen que es donen en diferents Graus.
- La necessitat d'una estreta col·laboració escola i AMPA.
- Que els ajuts econòmics institucionals (beques, col·laboracions econòmiques...) faciliten els processos i incentiven a poder portar ho a terme.

La taula 7 vol agrair a totes les persones que van col·laborar i als Projectes i/o les experiències presentades perquè tots els que hi vam participar ens emportem un bon plec d'idees estimulants de cara la feina quotidiana de l'escola.